

De leilinde bevrijd: de techniek

Het omvormen van een leilinde naar een knotlinde moet met enige zorg gebeuren met een aangepast snoeiprogramma. De knot is de verdikking aan de bovenkant. De knot ontstaat als reactie van de boom op het knotten. Een knotboom heeft een aantal jaren nodig voordat je echt kunt spreken van een knot. De tekeningen laten zien wat de bedoeling is.

1: In het voorjaar verwijdert u het frame waarna u alleen de takken van de onderste etage afzaagt, zo dicht mogelijk bij de stam.

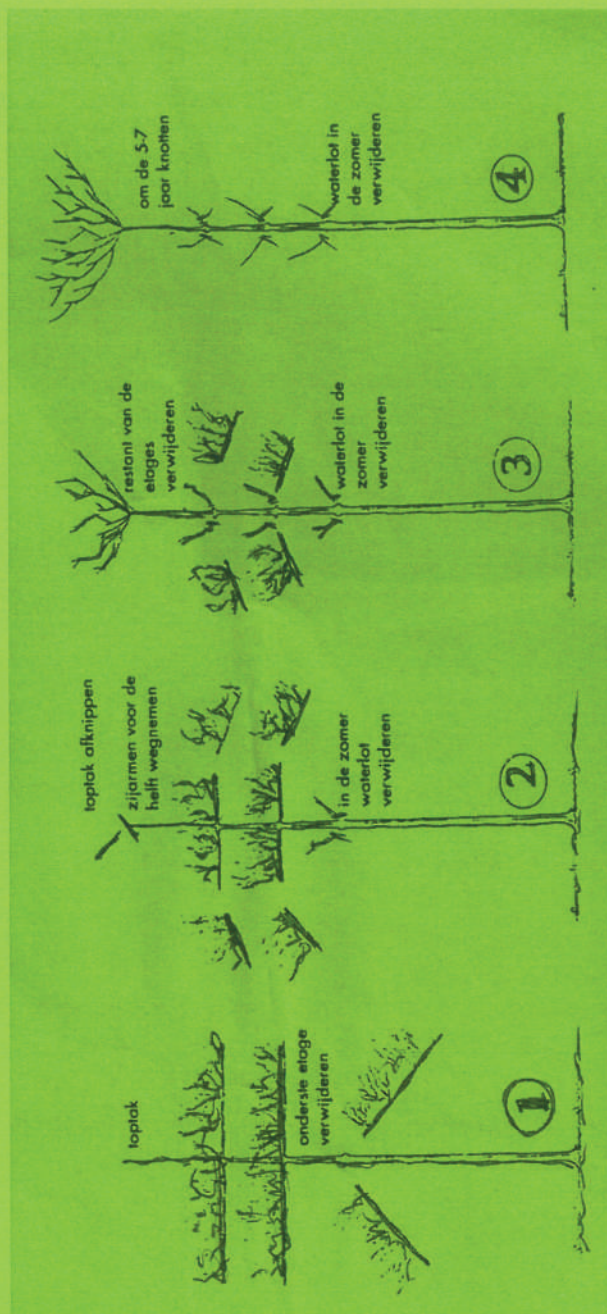
2: De linde zal na deze ingreep een toptak gaan vormen. Deze toptak moet u afknippen tot de gewenste hoogte. Bepaal zelf de hoogte en kijk wat past bij uw huis (denk aan de pruik die er nog bovenop komt!) en bij de knotlindes in de omgeving. Verwijder in de zomer het waterlot langs de stam. In het najaar snoeit u de overgebleven zijarmen voor de helft terug.

3: In de volgende zomer moet er weer waterlot verwijderd worden. Vervolgens worden in het najaar de gespaarde etages vlak bij de stam afgezaagd.

4: In de derde zomer haalt u weer het nieuwgevormde waterlot weg. Dit moet gebeuren omdat de boom dan alle energie kan steken in het uitlopen van de knot.

Hoe vaker de boom geknot is, dus hoe ouder de boom, des te dikker de knot. Om de vijf tot zeven jaar moet er geknot worden. Wanneer leilindes te dicht op elkaar staan of niet op het zuidoosten, zuiden of zuidwesten, kunt u misschien de lindes verplanten naar een cultuurhistorisch meer verantwoorde plek.

Pieter Posthumus, Landschapsbeheer Drenthe

Bevrijd de leilinde !!

Leilindes en knotlinde

Leilindes zijn in de mode. Gaand door de provincie Drenthe, zie je dat steeds vaker bij boerderijen leilindes worden geplant. De nieuwe bewoner knapt erf en tuin op en meent dat daar leilindes bij horen. De leilinde is een mode-verschijnsel. De Werkgroep Boerenerven Drenthe wil die ontwikkeling een halt toeroepen. Bevrijdt de leilinde! en snoei hem tot een knotlinde, het is nog niet te laat!

Niet karakteristiek

Met de beste bedoelingen worden leilindes geplant. Maar karakteristiek voor het Drentse erf? Nee. De lindes voor oude boerderijen zijn knotlindes. Om te weten waarom dat zo is, moet je terug in de tijd, toen de boerderij een druk bedrijf was. Het huis, de melk, de boter en het vlees moesten koel blijven. Knotlindes waren het natuurlijke zonnescherm en stonden dus op het zuiden en zuidwesten. Het knotten kostte de altijd drukke boer niet veel extra tijd. Leilindes stonden hooguit bij een “deftig” huis. Daar had men een tuinman om de lindes te onderhouden.

Een stoere knot is mooi

Hoewel je over mooi en lelijk kun je twisten, geven die forse knobomen bij boerderijen een meer Drents beeld dan zo’n “heg-op-pootjes”: de groene streep die de gevel in twee stukken verdeelt en de bewoner verbergt. Lindes die geplant worden op plaatsen waar geen of weinig zon komt, schieten hun doel voorbij en zijn goed voor vochtige muren. Ach, het zijn tijdsbeelden. Maar die knotten zijn toch zoveel mooier. Kijk er eens goed naar. Het is tijd om de leilindes te bevrijden en er knotten van te maken.

Lindes voor mijn verjaardag

“Ach, mijn mooie leilindes, ik kreeg ze voor mijn verjaardag. Drie lindes, blakend van gezondheid, hun takken als baleinen van een korset stevig aangebonden aan een constructie van bamboestokken. Oh, wat was ik blij met mijn leilindes! Nooit te beroerd om een originele verjaardagsactiviteit te bedenken, had ik voor deze verjaardag een “boomplantdag” verzonnen. Nog diezelfde dag - ik was immers jarig – werden ze liefdevol in een ruim bemeten, met compost verrijkt plantgat neergelaten.

Leilindes aan de leiband ontsnapt

De leilindes gedijen goed op hun plekje voor het voorhuis. Elk jaar worden ze zorgvuldig gesnoeid en bemest. Jaar na jaar echter begin ik het stijve rijtje met andere ogen te bezien. Eerst heb ik er de onderste takken er maar eens af gesnoeid. Het jaar daarop de een na onderste. Eigenlijk vind ik de knotlindes op de brink en bij een boerderij aan de Echtense weg veel mooier en authentieker.

Op de cursus Boerenerven legde ik mijn dilemma voor aan Heilien Tonckens, de voorzitter van de Werkgroep Boerenerven Drenthe. “Wordt lid van de actiegroep Bevrijdt de leilinde”, raadde ze me aan. Ik had niet in de gaten dat de actiegroep op dat moment geboren werd. In mijn enthousiasme had ik meteen het bestaan ervan gemeld aan tuinvriendinnen en –vrienden, die me er later hartelijk om uitlachten!! Nu is de actie een feit. En over een paar jaar hoop ik drie forse knotten met pruik voor het huis te hebben!

Een boerderijbewoonster te Ruinen

Bevrijd de leilinde

De actie ‘Bevrijd de leilinde’ beoogt het terugdringen van de leilinde-trend en bevordert de aanplant en het onderhoud van karakteristieke Drentse knotlindes. De actie richt zich vooral op oude en nieuwe boerderijbewoners die de cultuurhistorische betekenis van Drentse erven willen herstellen en in stand houden.

Drie oude knotlindes zorgen voor schaduw

‘Bevrijdt de leilinde’ is een actie van Werkgroep Boerenerven Drenthe

Adviezen: Landschapsbeheer Drenthe

februari 2004, 2^e versie, juni 2014

Tekeningen: Lex Klein